

Sygn. akt XII C 1475/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący Del. SSR Maria Prusinowska

Protokolant Protokolan sądowy Agnieszka Nowak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 marca 2014 r. w P.

sprawy z powództwa (...) **spółka z ograniczoną odpowiedzialności z siedzibą w M.**

przeciwko **T. K. PESEL (...)**

o zapłatę

1. oddała powództwo,
2. kosztami postępowania obciąża powoda i z tego tytułu zasądza od niego na rzecz pozwanego kwotę 7217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Del. SSR Maria Prusinowska

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 29 kwietnia 2013 r. powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. wniósł o zasądzenie od pozwanego T. K. kwoty 8.000.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 4 kwietnia 2013 r. do dnia zapłaty wraz z kosztami postępowania.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że zawarł z pozwanym 15 listopada 2012 r. w Ł. L. warunkową umowę sprzedaży akcji (...) S.A., która następnie została trzykrotnie zmieniona. Powód wskazał, że zgodnie z § 6 ust 6 ww. umowy strony zobowiązały się do złożenia, w terminie 21 dni od dnia jej zawarcia, oświadczenia w formie aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 k.p.c. Na podstawie ww. postanowienia powód zobowiązał się do poddania egzekucji wprost z aktu notarialnego co do zapłaty ceny sprzedaży akcji, pozwany zobowiązał się do poddania egzekucji co do obowiązku wydania dokumentów akcji będących przedmiotem ww. umowy. Powód wskazał, że zdanie drugie § 6 ust 6 ww. umowy stanowiło, że w przypadku jeżeli z wyłącznej winy którejś ze Stron oświadczenia jak wyżej nie zostaną złożone, Strona, która nie złożyła oświadczenia zobowiązuje się do zapłaty na rzecz drugiej strony kary umownej w kwocie 8.000.000,00 zł. Powód wskazał, że zgodnie z ww. postanowieniami umowy pozwany zobowiązany był do doręczenia powodowi oświadczenia w formie aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji co do obowiązku wydania akcji w terminie do 6 grudnia 2012 r. Powód wskazał, że wykonał swoje zobowiązania, pozwany natomiast do dnia wniesienia pozwu nie wykonał swojego obowiązku. Powód wskazał, że ww. kwoty domaga się tytułem kary umownej.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda zwrotu kosztów postępowania.

Pozwany wskazał, że powód oraz pozwany w dniu 15.11.2012r. zawarli warunkową umowę sprzedaży akcji (...) S.A., której przedmiotem była sprzedaż przez pozwanego na

rzecz powoda 80% akcji w kapitale zakładowym spółki (...) SA z siedzibą w K. - przy czym umowa została zawarta z zastrzeżeniem wskazanych w niej warunków zawieszających, w szczególności bezwzględnego warunku uzyskania zgody banków kredytuujących działalność spółek należących do grupy (...) na sprzedaż powodowi jako potencjalnemu przyszłemu inwestorowi przez pozwanego 80% akcji stanowiących 80% kapitału zakładowego (...) S.A. tj. warunku wskazanego w § 6 ust.1 umowy. Pozwany wskazał, że Zgodnie z treścią § 6 ust. 2 umowy w brzmieniu pierwotnym (tj. w brzmieniu z dnia 15.11.2012r.) w przypadku gdy przedmiotowe warunki nie zostaną spełnione do dnia 31.12.2012 r. warunkowa umowa sprzedaży akcji (...) S.A. wygasła bez prawa żądania jakichkolwiek odszkodowań z tego tytułu przez którąkolwiek ze Stron. Pozwany wskazał, że w związku z przedłużającym się procesem mającym na celu uzyskanie pozytywnej opinii i zgody banków na sprzedaż przez pozwanego i zakup przez powoda – pakietu stanowiącego 80% akcji (...) S.A., strony kilkakrotnie zawierały aneksy do warunkowej umowy sprzedaży przedłużające termin, do którego powinny być spełnione zastrzeżone w niej warunki zawieszające - przedłużając ten termin najpierw do dnia 31 stycznia 2013 r., a następnie do dnia 31 marca 2013r. Pozwany wskazał, że wobec faktu, że do dnia 31 marca 2013 r. zastrzeżone ww. warunki zawieszające nie zostały spełnione, w szczególności w terminie do dnia 31 marca br. nie został spełniony warunek określony w § 6.ust.1 umowy tzn. banki nie wyraziły zgody na sprzedaż przez pozwanego i zakup przez powoda 80% akcji spółki (...) SA , a Strony nie przedłużyły po raz kolejny terminu do spełnienia się tych warunków – przedmiotowa warunkowa umowa sprzedaży akcji (...)z dnia 15.11.2012r. wygasła z dniem 31 marca br. Pozwany wskazał, że z § 6 ust. 6 umowy wynika, że Strony zobowiązały się do złożenia w formie aktu notarialnego oświadczeń o oddaniu się egzekucji co do wykonania zobowiązań wynikających z umowy tj. p. T. K. zobowiązał się do złożenia oświadczenia o poddanie się egzekucji co do obowiązku wydania dokumentów akcji natomiast powód zobowiązał się do złożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji co do obowiązku zapłaty ceny sprzedaży akcji będących przedmiotem umowy. Umowa przewidywała kary umowne za niezłożenie oświadczeń o poddaniu się egzekucji, przy czym co do zasady umowa nie przewidywała kar za złożenie tych oświadczeń w terminie późniejszym niż termin wskazany w umowie (§ 6 ust. 6 zdanie drugie). Pozwany wyraźnie zaprzeczył twierdzeniom strony powodowej ,z których wynika, że zgodnie z postanowieniami umowy pozwany był zobowiązany doręczyć powodowi oświadczenie o poddaniu się egzekucji złożone w formie aktu notarialnego w terminie do dnia 6 grudnia 2012r. Pozwany wskazał, że na gruncie analizy postanowień § 6 ust.6 umowy należy przyjąć , że z treści tego postanowienia w żaden sposób nie wynika, aby którakolwiek ze stron umowy zobowiązała się do doręczenia drugiej stronie przedmiotowych oświadczeń i to w konkretnym terminie. Pozwany wskazał, że ponadto również strona powodowa nie doręczyła pozwanemu w wyżej wskazanym terminie tj. do 06.12.2012r. złożonego przez powoda oświadczenia o poddaniu się egzekucji - albowiem przedmiotowe oświadczenie zostało wydane pozwanemu w dniu 14.01.2013 r. przy okazji podpisywania kolejnego aneksu przedłużającego obowiązywanie. Pozwany wskazał, że złożył w dniu 26 marca 2013r. oświadczenie o poddaniu się egzekucji sporządzone przed notariuszem P. G. prowadzącym Kancelarię Notarialną w S. (akt not. Rep. (...)) oraz podjął próbę doręczenia powodowi tego oświadczenia na adres jego siedziby wskazany w umowie oraz zgodny z wpisem do rejestru przedsiębiorców. Przesyłka kurierska wysłana przez pozwanego za pośrednictwem poczty polskiej - poczty kurierskiej P. w dniu 27.03.2013r. nie została przez powoda odebrana i została zwrócona pozwanemu.

W toku postępowania strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 15 listopada 2012 r. w Ł. L. pomiędzy pozwanym T. K. jako Sprzedającym, a powodem (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. jako Kupującym doszło do zawarcia umowy inwestycyjnej mającej na celu ustalenie warunków współpracy pomiędzy stronami oraz harmonogramu działań mający na celu sfinalizowanie transakcji nabycia przez Kupującego Akcji I (tj. pakiet obejmujący 78.997.600 akcji zwykłych na okaziciela serii (...) o nr 1 do 78.997.600 o wartości nominalnej 0,05 zł każda akcja w kapitale zakładowym (...) S. A. z siedzibą w K.

wpisanej do rejestru przedsiębiorców pod nr KRS (...) stanowiących 80% kapitału zakładowego tej spółki, których właścicielem jest Sprzedający) oraz Akcji II (tj.

pakiet obejmujący 4.177.660 akcji zwykłych na okaziciela Spółki Fabryka (...) S.A. z siedzibą w K.) oraz zapewnienia źródeł finansowania dla spółek Grupy (...) (tj. ww. (...) S.A. z siedzibą w K., ww. Fabryka (...) S.A. z siedzibą w K., (...) Sp. z o.o. w K.), w tym określenie wymogów, terminów oraz istotnych warunków jakie powinny spełniać warunkowe umowy sprzedaży Akcji I i II .

W paragrafie 5 ust 1 strony określiły istotne elementy warunkowej umowy sprzedaży Akcji I, które następnie zmieniały Aneksami z dnia 15 listopada 2012 r., z dnia 28 grudnia 2012 r., z dnia 14 stycznia 2013 r. i z dnia 14 lutego 2013 r.

Dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kopia umowy inwestycyjnej z 15.11.2012 r. (k.110-127); poświadczona za zgodność z oryginałem kopia Aneksów do ww. umowy (k.128-152)

W dniu 15 listopada 2012 r. w Ł. L. pomiędzy pozwanym T. K. jako Sprzedającym, a powodem (...) Spółką z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w M. jako Kupującym, doszło do zawarcia w (...) S.A. (dalej: Umowa) w formie pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi – zgodnie z postanowieniami umowy inwestycyjnej z dnia 15 listopada 2012 r.

Strony w preambule Umowy wskazały, że niniejszą Umowę zawierają mając na uwadze, że Kupujący jest zainteresowany nabyciem 78.997.600 akcji spółki (...) S.A. z siedzibą w K. wpisanej do rejestru przedsiębiorców pod nr KRS (...), których wartość nominalna stanowi 80 % kapitału akcyjnego (...) S.A., a kapitał zakładowy Spółki (...) S.A. na dzień zawierania Umowy wynosi 4.937.350,00 zł i dzieli się na 98.747.000 akcji na okaziciela w całości opłaconych, równych i niepodzielnych o wartości nominalnej 0,05 złotych (pięć groszy) każda, których właścicielem jest Sprzedający.

Strony ustaliły w § 2 Umowy, że Sprzedający sprzedaje Kupującemu, a Kupujący kupuje od Sprzedającego łącznie 78 997 600 akcji Spółki (...) (dalej: Akcji/Akcji I) pod warunkami zawieszającymi opisanymi w paragrafie 6 Umowy. Strony ustalił, że w przypadku, jeżeli warunki zawieszające jw. nie zostaną spełnione do 31.12.2012 r. Umowa wygasa. Strony ustaliły, że cena sprzedaży Akcji będzie składała się z dwóch składników: składnika stałego wynoszącego 11.000.000,00 zł oraz składnika zmiennego którego zasady ustalenia uregulowane zostały w paragrafie 3 Umowy. Strony ustaliły, że cena Sprzedaży zostanie zapłacona przez Kupującego na rzecz Sprzedającego w terminie określonym w paragrafie 3 Umowy.

Zgodnie z paragrafem 3 ust 1 Umowy w przypadku spełnienia warunków wskazanych w paragrafie 6 Umowy stały składnik ceny (tj. kwota 11.000.000,00 zł) miał zostać wypłacony przez Kupującego dla Sprzedającego do dnia 31.12.2013 r. Zgodnie z ustępem 5 w ciągu 21 dni od daty zawarcia niniejszej umowy Strony zobowiązały się złożyć oświadczenie w formie aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 k.p.c. co do wykonania zobowiązań wynikających z zawarcia przedmiotowej umowy - tj. odpowiednio Sprzedający co do zobowiązania wydania dokumentów Akcji, a Kupujący - co do zapłaty stałego i zmiennego składnika ceny sprzedaży Akcji.

W paragrafie 6 Umowy Strony określiły, że Umowa zawarta zostaje z zastrzeżeniem wskazanych w ustępie 1 lit. a – e warunków zawieszających. Jednocześnie w ustępie 2 strony ustaliły, że z zastrzeżeniem możliwości odstąpienia do dnia 31.12.2012 r. od warunku przez stronę, na rzecz której warunek został zastrzeżony, jeżeli w terminie do dnia 31.12.2012 r., nie zostaną spełnione warunki zawieszające wskazane w ust. 1, Umowa wygasa bez prawa żądania odszkodowań z tego tytułu. W ustępie 3 strony ustaliły, że po ziszczeniu się warunków zastrzeżonych w ust. 1 przed upływem terminu wskazanego w ust. 2 Kupujący zobowiązany będzie do zapłaty w terminach wskazanych w par. 3 Umowy uzgodnionych pomiędzy stronami składników: stałego i zmiennego ceny sprzedaży. Zgodnie z ustępem 4 wydanie dokumentów Akcji Kupującemu nastąpić miało na podstawie stosownego protokołu przekazania w ciągu 7 dni od daty spełnienia warunków zawieszających wskazanych powyżej w ust. 1, przy czym w przypadku odwołania warunku zastrzeżonego przez stronę, na rzecz której warunek był zastrzeżony, warunek ten traci moc obowiązującą.

W ustępie 6 strony ustaliły, że w ciągu 21 dni od daty podpisania powyższej warunkowej umowy sprzedaży Akcji I strony złożą oświadczenie w formie aktu notarialnego - o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 k.p.c. co do wykonania zobowiązań wynikających z zawarcia przedmiotowej umowy - tj. odpowiednio Sprzedający podda się egzekucji co do zobowiązania wydania dokumentów Akcji I, a Kupujący podda się egzekucji co do zapłaty ceny sprzedaży Akcji I. Jednocześnie strony ustaliły, że w przypadku jeżeli z wyłącznej winy którejś ze stron oświadczenia jw. nie zostaną złożone, strona która nie złożyła oświadczenia zobowiązuje się do zapłaty na rzecz drugiej strony kary umownej w kwocie 8.000.000,00 zł. Strony wskazały, że kara umowa jw. została również przewidziana w zawartej pomiędzy stronami umowie inwestycyjnej, przy czym kara ta może być dochodzona i zapłacona jednokrotnie na podstawie jednej z umów jw. Strony w ustępie 7 ustaliły, że wydanie dokumentów Akcji dokonane zostanie na podstawie protokołu przekazania podpisanego przez obie strony, sporządzonego w dwóch egzemplarzach.

Dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kopia (...) S.A. z 15.11.2012 r. (k.11-21)

Dnia 28 grudnia 2012 r. strony zawarły Aneks do ww. warunkowej umowy sprzedaży akcji (...) S.A. z dnia 15 listopada 2012 r. (zgodnie z postanowieniami Aneksu z 28.12.2012 r. do umowy inwestycyjnej z dnia 15 listopada 2012 r.), w ten sposób, że zmieniły paragraf 2 ustęp 1 Umowy wskazując, że Umowa wygasa, jeżeli warunki zawieszające określone powyżej nie zostaną spełnione do dnia 31 stycznia 2013 r. Jednocześnie strony zmieniły paragraf 6 ustęp 2 Umowy, ten sposób, że określiły możliwość odstąpienia do dnia 31 stycznia 2013 r. od warunku przez stronę, na rzecz której warunek został zastrzeżony, jeżeli w terminie do dnia 31 stycznia 2013 r., nie zostaną spełnione warunki zawieszające wskazane w ust. 1, Umowa wygasa bez prawa żądania odszkodowań z tego tytułu.

Dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kopia Aneksu z 28.12.2012 r. (k.22-25); poświadczona za zgodność z oryginałem kopia Aneksu do umowy inwestycyjnej (k.131-138)

Dnia 14 stycznia 2013 r. strony zawarły Aneks do ww. warunkowej umowy sprzedaży akcji (...) S.A. z dnia 15 listopada 2012 r. (zgodnie z postanowieniami Aneksu z 14.01.2013 r. do umowy inwestycyjnej z dnia 15 listopada 2012 r.), zmieniając paragraf 2 ustęp 1 Umowy w ten sposób, że ustaliły, że Umowa wygasa, jeżeli warunki zawieszające określone powyżej nie zostaną spełnione do dnia 31 marca 2013 r. Jednocześnie strony zmieniły paragraf 6 ustęp 2 Umowy, ten sposób, że określiły możliwość odstąpienia do dnia 31 marca 2013 r. od warunku przez stronę, na rzecz której warunek został zastrzeżony, jeżeli w terminie do dnia 31 marca 2013 r., nie zostaną spełnione warunki zawieszające wskazane w ust. 1, Umowa wygasa bez prawa żądania odszkodowań z tego tytułu.

Dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kopia Aneksu z 14.01.2013 r. (k.26-28); poświadczona za zgodność z oryginałem kopia Aneksu do umowy inwestycyjnej (k.139-143)

Dnia 14 stycznia 2013 r. doszło do protokolarnego wydania przez spółkę (...) pozwanemu T. K. oświadczenia powoda o poddaniu się egzekucji na podstawie § 6 ust 6 Umowy zawartego w formie aktu notarialnego zarejestrowanego w Rep.(...)r.

Dowód: protokół wydania aktu notarialnego (k.67-68)

Dnia 14 lutego 2013 r. strony zawarły Aneks do ww. warunkowej umowy sprzedaży akcji (...) S.A. z dnia 15 listopada 2012 r. (zgodnie z postanowieniami Aneksu z 14.02.2013 r. do umowy inwestycyjnej z dnia 15 listopada 2012 r.), zgodnie z którym zmieniły § 6 ust.1 Umowy w ten sposób, że skreślili całą dotychczasową treść i nadali mu się następujące brzmienie: „Niniejsza Warunkowa Umowa Sprzedaży Akcji zostaje zawarta z zastrzeżeniem warunków zawieszających : a.) uzgodnienia i zawarcia przez Strony Umowy, Banki oraz Spółki Grupy (...) dotyczącego określenia zasad restrukturyzacji i spłaty przez Spółki Grupy (...) zobowiązań z tytułu umowy Kredytowej zawierającego m.in. zgodę na sprzedaż przez Sprzedającego i nabycie przez Kupującego Akcji; b.) zawarcia przez Spółki Grupy (...) do umowy Kredytowej – na zasadach i warunkach określonych w Porozumieniu Restrukturyzacyjnym; c.) spełnienia warunków zawieszających (...) S.A. - zgodnie z odrębną umową, przy czym warunki zawieszające (...) S.A. są

równocześnie warunkami wejścia w życie niniejszej Umowy co oznacza, że przedmiotowe umowy mogą wejść w życie wyłącznie równocześnie; przy czym warunki zawieszające, o których mowa wyżej muszą być spełnione łącznie.”

Strony zmieniły m.in. § 6 ust.2 Umowy w ten sposób, że skreśliły całą dotychczasową treść i nadali mu się następujące brzmienie: „W przypadku gdy w terminie do dnia 31 marca 2013 r. nie zostaną spełnione warunki wskazane w ust. 1 niniejszego paragrafu niniejsza Umowa wygasa bez prawa odszkodowań z tego tytułu.”

W paragrafie 4 Aneksu strony postanowiły, że pozostałe postanowienia Umowy z dnia 15 listopada 2012 r. pozostają bez zmian.

Dowód: poświadczona za zgodność z oryginałem kopia Aneksu z 14.02.2013 r. wraz z załącznikami (k.29-35); poświadczona za zgodność z oryginałem kopia Aneksu do umowy inwestycyjnej (k.144-152)

Dnia 26 marca 2013 r. pozwany T. K. złożył w formie aktu notarialnego zarejestrowanego w Rep. (...) oświadczenie o poddaniu się egzekucji na podstawie § 6 ust 6 Umowy co do obowiązku wydania powodowi akcji firmy (...) S.A. z zastrzeżeniem, że wydanie ww. dokumentów akcji jest uzależnione od spełnienia warunków zawieszających określonych w § 6 Umowy z dnia 15 listopada 2012 r. wraz z aneksami.

Dnia 27 marca 2013 r. pozwany nadał do powoda korespondencję zawierającą ww. akt notarialny, która powróciła do pozwanego z powodu niepodjęcia.

Dowód: poświadczony za zgodność z oryginałem wypis aktu notarialnego(...)wraz z dowodem nadania i potwierdzeniem zwrotu (k.69-72,73-75)

Pismem z dnia 28 marca 2013 r., doręczonym pozwanemu dnia 4 kwietnia 2013 r., powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 8.000.000,00 zł tytułem kary umownej w związku z niewykonywaniem postanowienia § 6 ust 6 Umowy tj. co do złożenia oświadczenia w trybie art. 777 k.p.c. do dnia 6 grudnia 2012 r. o poddaniu się egzekucji wydania dokumentów Akcji.

Dowód: wezwanie powoda z 28.03.2013 r. wraz z potwierdzeniem nadania i odbioru (k.36,41-42)

Z powodu nieziszczenia się do dnia 31 marca 2013 r. warunków zawieszających określonych ww. warunkowej umowie sprzedaży akcji (...) S.A. z 15 listopada 2012 r. między stronami nie doszło do sprzedaży 78.997.600 akcji spółki (...) S.A. Umowa z dnia 15 listopada 2012 r. wygasła z dniem 31 marca 2013 r., albowiem strony nie zawarły kolejnego aneksu przedłużającego termin wskazany w § 2 Umowy.

Okoliczności niesporne, pismo Banku (...) S.A z (...) (...). (k.77-78)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych dowodów z kopii dokumentów złożonych przez pełnomocników stron w formie poświadczonej za zgodność z oryginałem. Podkreślić należy, że powyższe okoliczności faktyczne nie były sporne między stronami a spór skupiał się jedynie w kwestii oceny prawnej powołanych powyżej zapisów warunkowej umowy sprzedaży akcji (...) S.A. z dnia 15 listopada 2012 r. Jednocześnie pełnomocnik powoda cofnął wnioski o przesłuchanie stron, wnioskując, aby Sąd na podstawie przedłożonych dokumentów ocenił zasadność powództwa. Mając na uwadze powyższe Sąd ustalając czy powodowi przysługiwała od pozwanego kara umowna w wysokości 8 milionów złotych, oparł się przede wszystkim na zapisach powołanych powyżej umów z 15 listopada 2012 r. tj. umowy inwestycyjnej i warunkowej umowy sprzedaży akcji (...) S.A., wraz ze zmieniającymi je aneksami, a także oświadczenia pozwanego o poddaniu się egzekucji i protokołu wydania oświadczenia powoda.

Sąd zważył, co następuje:

W niniejszym postępowaniu powód (...) Sp. z o.o. domagał się zasądzenia od pozwanego T. K. kwoty 8.000.000,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 4 kwietnia 2013 r. tytułem kary umownej za niewywiązanie się przez pozwanego z obowiązku wskazanego w paragrafie 6 ustęp 6 warunkowej umowy sprzedaży akcji (...) S.A. z 15 listopada 2012 r.

Wskazać należy, że zgodnie z art. 89 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych albo wynikających z właściwości czynności prawnej, powstanie lub ustanie skutków czynności prawnej można uzależnić od zdarzenia przyszłego i niepewnego. Warunek jest zawieszający, gdy skutki czynności prawnej mają dopiero powstać po nastąpieniu zdarzenia przyszłego i niepewnego. W wypadku zastrzeżenia warunku zawieszającego konsekwencje te polegają przede wszystkim na związaniu stron powstałym w ten sposób stosunkiem prawnym, co wyklucza dowolność ich postępowania, z jednoczesnym częściowym choćby tylko wskazaniem zasad dalszego zachowania się stron do czasu ziszczenia się warunku. Natomiast skutki rozporządzające lub zobowiązujące czynności dokonanej pod warunkiem zawieszającym nastąpią dopiero w razie zaistnienia zdarzenia przyszłego i niepewnego. Zgodnie z art. 116 § 1 k.c. jeżeli skutki czynności prawnej mają powstać w oznaczonym terminie, stosuje się odpowiednio przepisy o warunku zawieszającym. W myśl § 2 jeżeli skutki czynności prawnej mają ustać w oznaczonym terminie, stosuje się odpowiednio przepisy o warunku rozwiązującym. Istota terminu początkowego (dies aquo), podobnie jak ma to miejsce w przypadku warunku zawieszającego, polega na tym, że skutek prawny czynności ma powstać dopiero z chwilą nadejścia określonego zdarzenia (terminu). Istota terminu początkowego (dies aquo), podobnie jak ma to miejsce w przypadku warunku zawieszającego, polega na tym, że skutek prawny czynności ma powstać dopiero z chwilą nadejścia określonego zdarzenia (terminu). Z kolei zastrzeżenie w treści czynności prawnej terminu końcowego (dies ad quem) polega - podobnie jak w przypadku warunku rozwiązującego - na tym, że skutek prawny ma ustać z chwilą nadejścia określonego zdarzenia (terminu).

W pierwszej kolejności wskazać należy, że strony zawierając przedmiotową warunkową umowę sprzedaży z dnia 15 listopada 2012 r. określiły w § 2, że sprzedaż przez pozwanego na rzecz powoda łącznie 78.997.600 akcji Spółki (...) S.A. z siedzibą w K. nastąpi pod warunkami zawieszającymi opisanymi w paragrafie 6 (zmienionymi ostatecznie Aneksem z dnia 14 lutego 2013 r.). Jednocześnie strony - ostatecznie na mocy Aneksu z dnia 14 stycznia 2013 r. - ustaliły, że w przypadku, jeżeli wskazane warunki zawieszające nie zostaną spełnione do dnia 31 marca 2013 r. umowa z 15 listopada 2012 r. wygasa. Zatem strony uzależniły powstanie skutków przedmiotowej umowy od ziszczenia się warunków zawieszających, które nastąpić miały do wskazanego terminu. Termin zastrzeżony przez strony był terminem końcowym, albowiem z jego upływem miały ustać skutki zawartej umowy.

Zgodnie art. 483 § 1 k.c. można zastrzec w umowie, że naprawienie szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania niepieniężnego nastąpi przez zapłatę określonej sumy. Zgodnie z art. 484 § 1 k.c. w razie niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania kara umowna należy się wierzycielowi w zastrzeżonej na ten wypadek wysokości bez względu na wysokość poniesionej szkody. Żądanie odszkodowania przenoszącego wysokość zastrzeżonej kary nie jest dopuszczalne, chyba że strony inaczej postanowiły. W myśl § 2, jeżeli zobowiązanie zostało w znacznej części wykonane, dłużnik może żądać zmniejszenia kary umownej; to samo dotyczy wypadku, gdy kara umowna jest rażąco wygórowana.

Zgodnie z art. 65 § 1 k.c. oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają ze względu na okoliczności, w których złożone zostało, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje. W myśl § 2 w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu.

W paragrafie 6 ustęp 6 umowy z dnia 15 listopada 2012 r. strony ustaliły, że w ciągu 21 dni od daty podpisania warunkowej umowy sprzedaży akcji (...) S.A. strony złożą oświadczenie w formie aktu notarialnego - o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 k.p.c. co do wykonania zobowiązań wynikających z zawarcia przedmiotowej umowy - tj. odpowiednio sprzedający podda się egzekucji co do zobowiązania wydania dokumentów ww. akcji (...) S.A., a kupujący podda się egzekucji co do zapłaty ceny sprzedaży ww. akcji. Jednocześnie strony ustaliły, że w przypadku jeżeli z wyłącznej winy którejś ze stron oświadczenia jw. nie zostaną złożone, strona która nie złożyła oświadczenia zobowiązuje się do zapłaty na rzecz drugiej strony kary umownej w kwocie 8.000.000,00 zł.

W tym miejscu wskazać należy, że kara umowna zastrzeżona została przez strony także w zawartej między stronami umowie inwestycyjnej z dnia 15 listopada 2012 r. (dokładnie w paragrafie 9), która w paragrafie 5 ustęp 1 określiła istotne elementy warunkowej umowy sprzedaży ww. akcji Spółki (...) S.A., a które następnie zmieniane były Aneksami z dnia 15 listopada 2012 r., z dnia 28 grudnia 2012 r., z dnia 14 stycznia 2013 r. i z dnia 14 lutego 2013 r. Podkreślić

należy, że przedmiotowa warunkowa umowa sprzedaży akcji również była zmieniana Aneksami z dnia 28 grudnia 2012 r., z dnia 14 stycznia 2013 r. i z dnia 14 lutego 2013 r., których treść odzwierciedla treść Aneksów do umowy inwestycyjnej. Z uwagi na okoliczność, że powód podstaw swojego żądania upatrywał tylko w naruszeniu przez pozwanego obowiązku złożenia w formie aktu notarialnego oświadczenia o poddaniu się egzekucji co do wydania dokumentów ww. akcji zgodnie z paragrafem 6 ustęp 6 warunkowej umowy sprzedaży akcji, Sąd zaniechał ustaleń i rozważań dotyczących kar umownych zastrzeżonych w umowie inwestycyjnej, a które nie dotyczyły warunkowej umowy sprzedaży.

W ocenie Sądu zastrzeżenie kary umownej z paragrafu 6 ustęp 6 należy powiązać z obowiązkami stron wynikającymi z istoty zawartej warunkowej umowy sprzedaży akcji Spółki (...) S.A. – tj. zapłaty przez powoda określonej ceny, a przez pozwanego wydania dokumentów wskazanych akcji spółki (...) S.A. Na powyższe wskazuje niewątpliwie zapis ustępu 5 paragrafu 3 ww. umowy, zgodnie z którym, w ciągu 21 dni od daty zawarcia niniejszej umowy strony zobowiązały się złożyć oświadczenie w formie aktu notarialnego o poddaniu się egzekucji w trybie art. 777 k.p.c. co do wykonania zobowiązań wynikających z zawarcia przedmiotowej umowy - tj. odpowiednio sprzedający co do zobowiązania wydania dokumentów Akcji, a kupujący - co do zapłaty stałego i zmiennego składnika ceny sprzedaży Akcji. W związku z czym zastrzeżona w paragrafie 6 ust 6 ww. umowy kara umowna stanowiąc powtórzenie zapisu ustępu 5 paragrafu 3, stanowiła zabezpieczenie wykonania obowiązku wydania przez pozwanego dokumentów akcji oraz zapłaty przez powoda ceny sprzedaży akcji, a to w przypadku ziszczenia się warunków zawieszających do dnia 31 marca 2013 r. W ocenie Sądu ponieważ przedmiotowa umowa warunkowa sprzedaży akcji Spółki (...) S.A. wygasła z dniem 31 marca 2013 r. wobec nieziszczenia się warunków zawieszających, z tym samym dniem ustał obowiązek stron złożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji i zapłaty kary umownej na wypadek niewykonania ww. obowiązków. Przeciwno stanowisku powoda, że kara umowna zastrzeżona w paragrafie 6 ustęp 6 ww. umowy miała inny cel, a zwłaszcza, że należy się wyłącznie w związku z przekroczeniem terminu 21 dni od dnia podpisania umowy warunkowej tj. do dnia 6 grudnia 2012 r., do złożenia wskazanego oświadczenia, przemawia okoliczność, że strony mocą kolejnych aneksów przedłużały termin wskazany w paragrafie 2 i paragrafie 6 ustęp 2, przedłużając ostatecznie termin obowiązywania umowy do dnia 31 marca 2013 r., a powód w tym czasie nie kierował w stosunku do pozwanego żadnego wezwania co do wykonania obowiązku z paragrafu 6 ustęp 6. W trakcie trwających między stronami negocjacji, których skutkiem były właśnie kolejne aneksy tj. z dnia 28 grudnia 2012 r., z 14 stycznia 2013 r. i z dnia 14 lutego 2013 r., powód mógł podjąć działania w celu przymuszenia pozwanego do złożenia stosownego oświadczenia. Skoro powód nie podjął żadnych kroków, uznać należy, że brak było obowiązku złożenia takiego oświadczenia przez pozwanego przed powstaniem obowiązku wydania dokumentów akcji tj. ziszczeniem się warunków zawieszających. Inne rozumienie zapisów ww. umowy doprowadziłoby do skutku, że pozwany zobowiązany byłby do wydania dokumentów akcji i to pomimo, że nie mógłby skutecznie domagać się zapłaty ceny sprzedaży od powoda - niezależnie od winy którejkolwiek ze stron co do braku powstania skutków umowy warunkowej. W tym miejscu wskazać należy, że kara umowna z art. 483 k.c. ma charakter akcesoryjny względem zobowiązania głównego. Skutkiem akcesoryjności kary umownej jest to, że nieistnienie, wadliwość lub wygaśnięcie zobowiązania, do którego została zastrzeżona kara umowna, pociąga za sobą nieskuteczność zastrzeżonej kary. Podobnie z chwilą następczego wygaśnięcia zobowiązania głównego wygasa także obowiązek świadczenia kary umownej. Wyjątkiem jest sytuacja, w której przed wygaśnięciem zobowiązania doszło do naruszenia przez dłużnika obowiązku obligacyjnego, za którego naruszenie zastrzeżona była kara umowna. Choć odpowiedzialność dłużnika z tytułu kary umownej za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania nie jest uwarunkowana poniesieniem przez wierzyciela szkody, to jest uwarunkowana pozostałymi przesłankami odpowiedzialności kontraktowej przewidzianej w art. 471 k.c. Kara umowna stanowi odszkodowanie umowne i przysługuje wierzycielowi jedynie wtedy, gdy niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy jest następstwem okoliczności, za które dłużnik ponosi odpowiedzialność. Innymi słowy zakres odpowiedzialności z tytułu kary umownej pokrywa się z zakresem ogólnej odpowiedzialności kontraktowej dłużnika, który zwolniony jest od obowiązku zapłaty kary, gdy wykaże, że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania było następstwem okoliczności, za które nie ponosi odpowiedzialności. Oznacza to, że przesłanką dochodzenia zapłaty kary umownej jest wina dłużnika w postaci co najmniej niedbalstwa (por.: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2013 r. I CSK 748/12, Biul. SN 2013 nr 11).

W ocenie Sądu nienależytego wykonania umowy przez pozwanego nie należy wiązać z samym upływem 21 dniowego terminu do złożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji co do wydania dokumentów akcji – co nota bene nastąpiło w dniu 26 marca 2013 r. – ale z obowiązkiem głównym wynikającym z przedmiotu zawartej umowy warunkowej z 15 listopada 2012 r. Podkreślić należy, że zarówno literalne brzmienie zapisów ww. umowy oraz wynikające z niej intencje oraz cel umowy - wskazane szerzej w umowie inwestycyjnej z dnia 15 listopada 2012 r. – wobec braku dowodów przeciwnych, nie pozwalają zinterpretować wskazanego paragrafu 6 ustęp 6 warunkowej umowy zgodnie ze stanowiskiem powoda. Powyższemu stanowisku powoda sprzeciwia się bowiem sama istota kary umownej z art. 483 k.c. Zatem wobec nieziszczenia się – co było bezsporne między stronami – warunków zastrzeżonych w paragrafie 6 ust 1 warunkowej umowy z dnia 15 listopada 2012 r. w terminie do dnia 31 marca 2013 r. przedmiotowa warunkowa umowa sprzedaży akcji Spółki (...) S.A. wygasła. Zatem wygasły wszelkie zastrzeżone w niej obowiązki stron i zastrzeżone na wypadek ich niewykonania kary umowne. Powód nie dochodził w niniejszej sprawie kary umownej zastrzeżonej na wypadek niewykonania przez pozwanego obowiązku wydania dokumentów akcji, a kary umownej zastrzeżonej na wypadek nie złożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji w formie aktu notarialnego w trybie przepisu art. 777 k.p.c. co do obowiązku wydania dokumentu akcji, który to obowiązek powstawał po stronie pozwanego w przypadku dojścia warunkowej umowy sprzedaży do skutku a to wskutek ziszczenia się warunków zawieszających wskazanych w paragrafie 6 ustęp 1.

Mając na uwadze powyższe, Sąd oddalił powództwo jako bezzasadne.

O kosztach postępowania Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu i na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 6 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu, zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

D.. SSR Maria Prusinowska